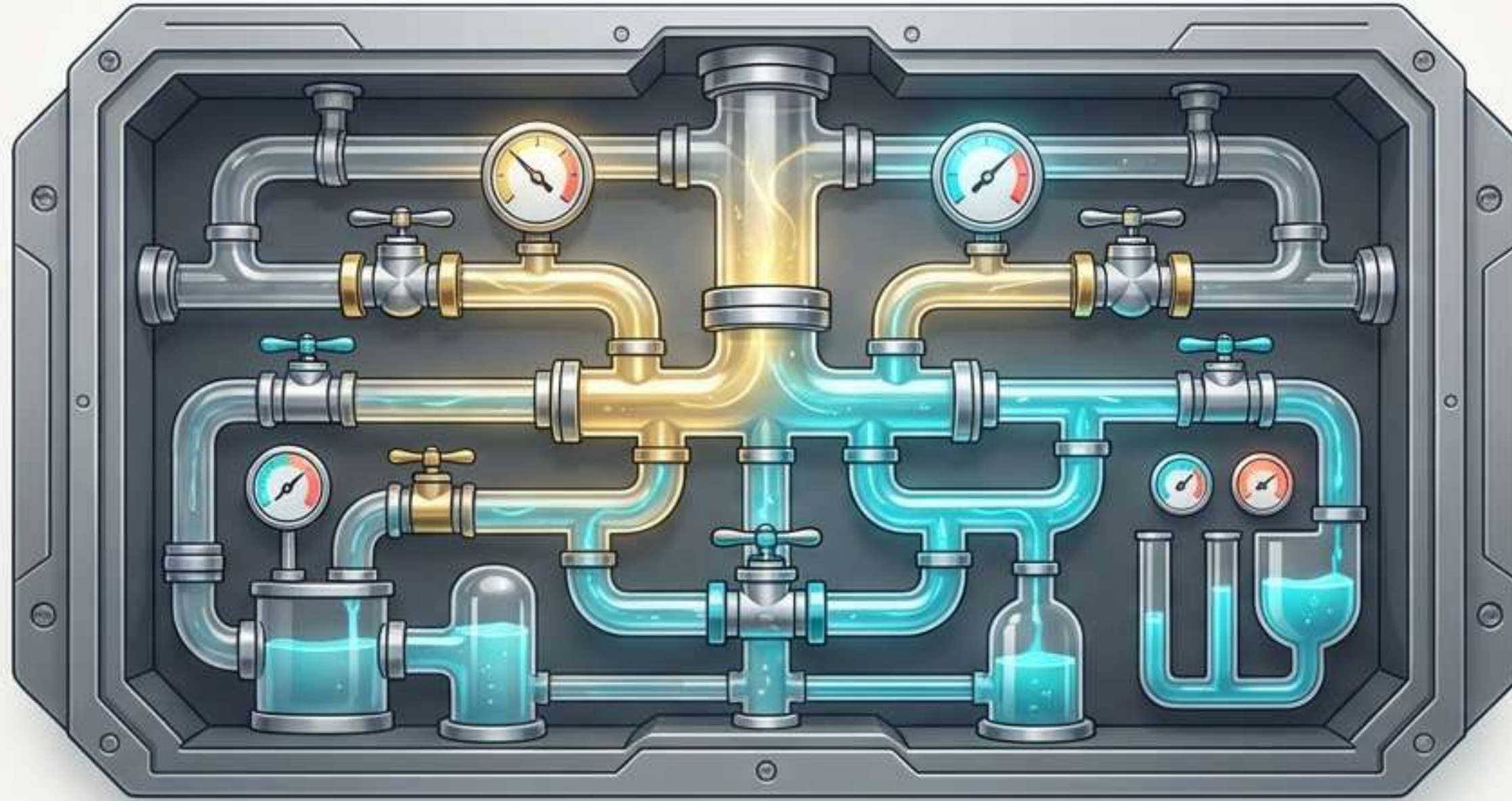

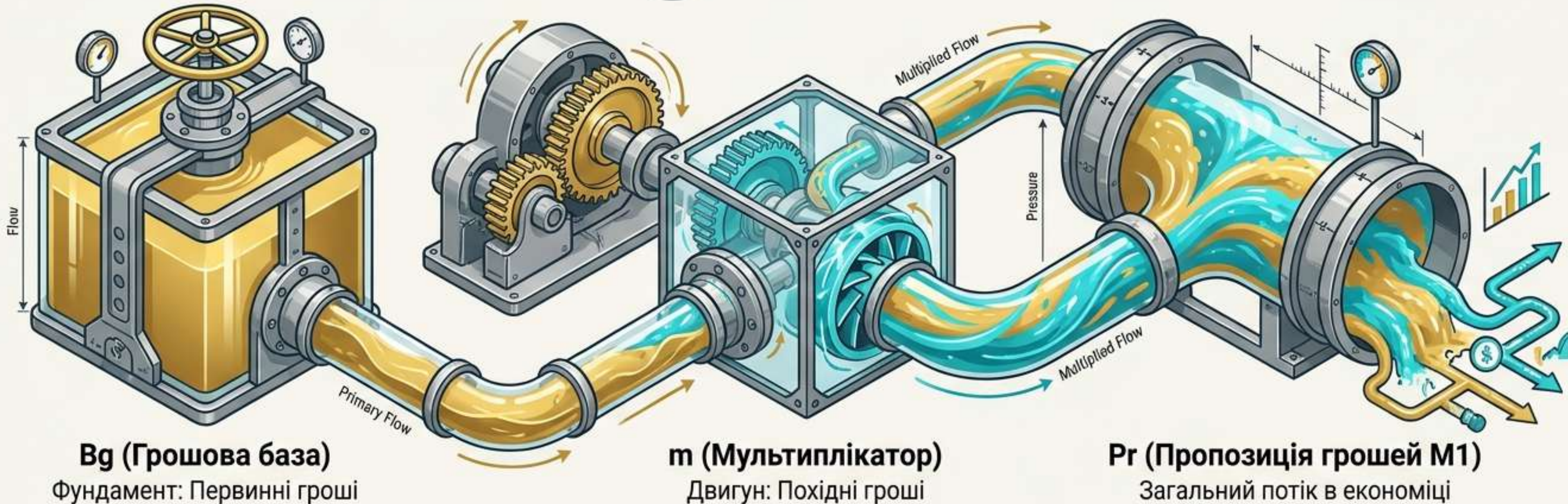
Анатомія пропозиції грошей

Як Центральний банк, комерційні банки, уряд та суспільство керують монетарною гідравлікою економіки.

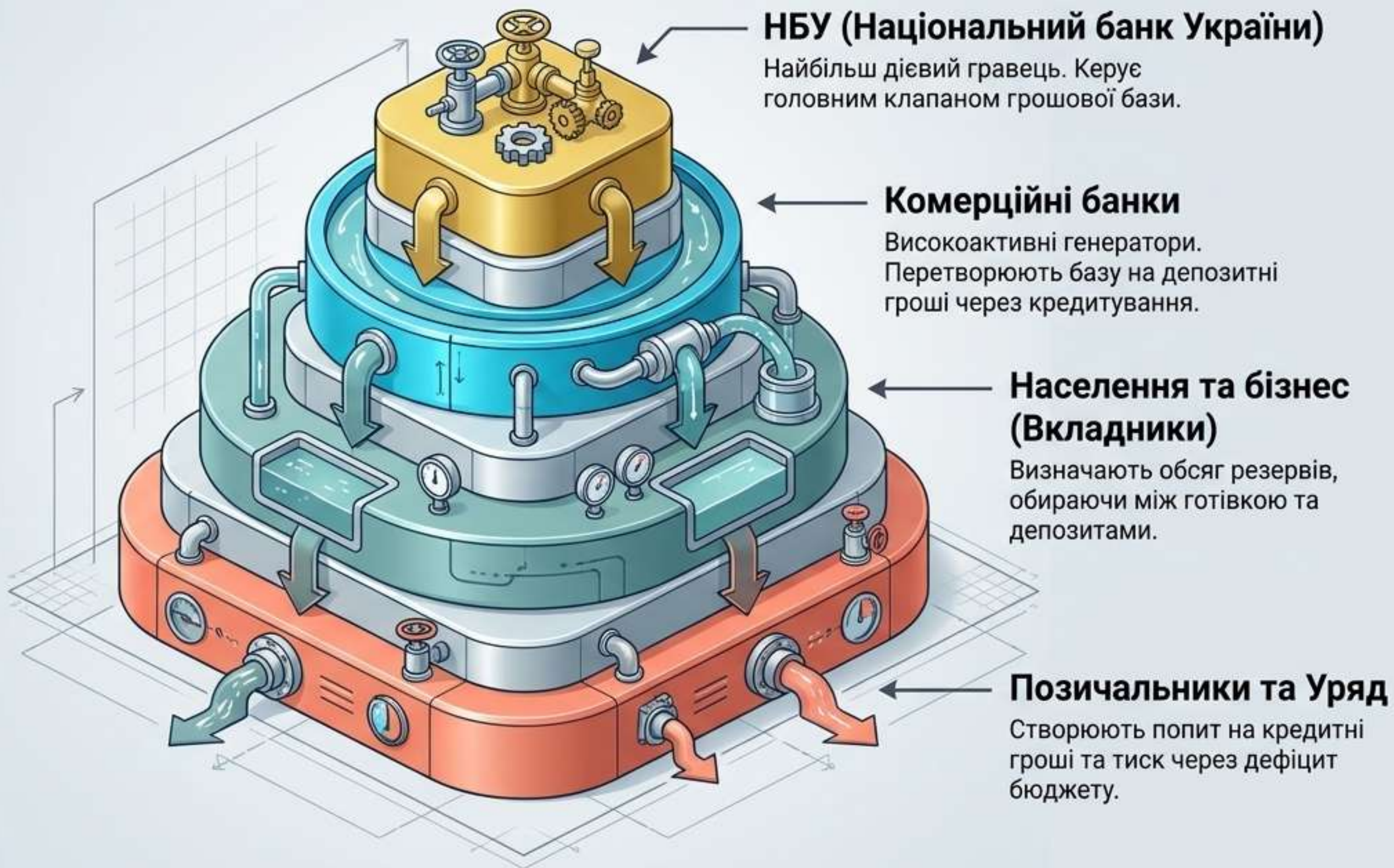
Hydraulic Macroeconomics

$$Pr = Bg \times m \quad Pr$$

Ключовий інсайт: Грошова маса ніколи не створюється одним кроком. Це результат взаємодії базового ресурсу Центрального банку та кредитної активності ринку.

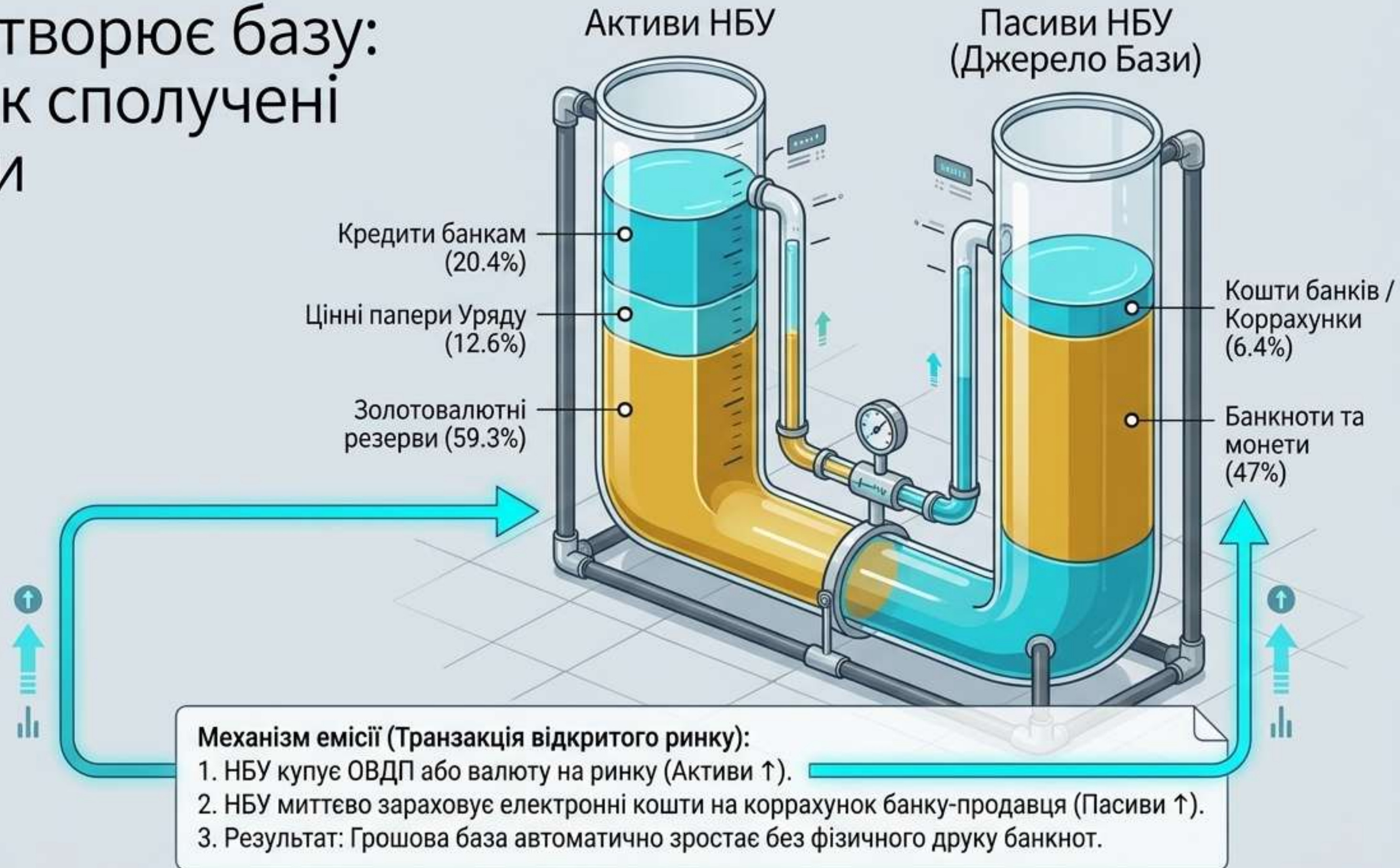
Ієрархія гравців монетарної системи

Джерело енергії: Грошова база (Bg)

Як НБУ створює базу: Баланс як сполучені посудини

Двигун: Каскадна математика мультиплікатора

Результат: 10 млн первинних грошей перетворюються на 83.3 млн сумарних депозитів.

Гальма банківської системи: Буфер ліквідності

Концепт тертя: Реальний процес повільніший за ідеальну математику. Банки утримують вільні резерви (R_v) як подушку безпеки, гальмуючи мультиплікатор.

Висока ставка означає, що позичати у НБУ в разі розриву ліквідності занадто дорого. Банки накопичують власні кошти.

Дорогий міжбанківський кредит змушує банки покладатися виключно на власні резерви.

Ризик паніки вкладників змушує банки тримати готівку наготові, заморожуючи кредитування.

Людський фактор: Готівка проти Депозитів (Go/Dp)

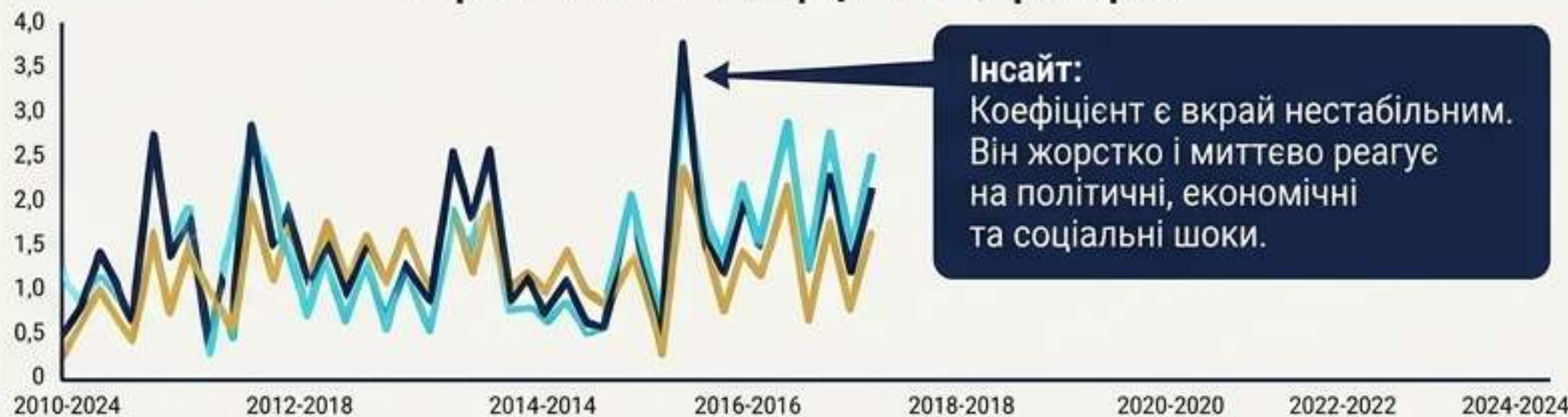
Готівка (Go) — Гроші під матрацом

Ефект: Мультиплікатор зупиняється.
Грошова маса стискається.
Кредитний двигун втрачає паливо.

Депозити (Dp) — Гроші в системі
Ефект: Двигун працює на повну.
Кожна гривня генерує нові обсяги похідних грошей.

Історичні коливання коефіцієнта Go/Dp в Україні

Матриця рішень населення: Чому ми обираємо готівку?

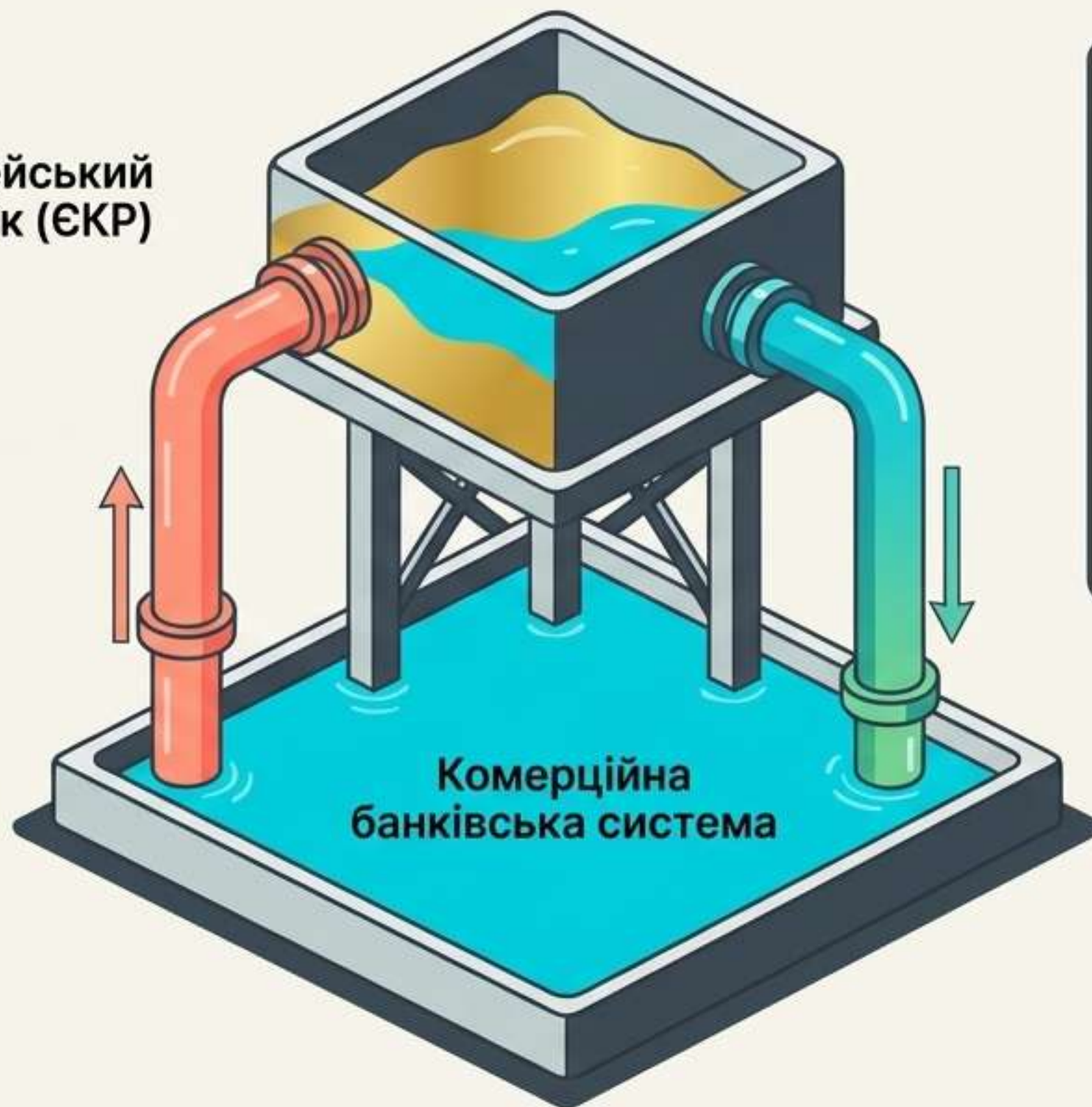
Фактор поведінки	Механізм прийняття рішення	Вплив на коефіцієнт Go/Dp
Тінізація та кримінал	Потреба в анонімності транзакцій для уникнення слідів.	 Go/Dp ↑ (Система гальмує)
Банківські паніки	Ризик втрати коштів через масове банкрутство банків.	 Go/Dp ↑ (Система гальмує)
Потреба в ліквідності	Зростання боргів (наприклад, по зарплатах) вимагає миттєвих готівкових розрахунків.	 Go/Dp ↑ (Система гальмує)
Зростання багатства	Потреба в ефективному управлінні та зберіганні значних масивів грошей	 Go/Dp ↓ (Система прискорюється)
Дохідність депозитів	Економічна віддача від збереження грошей у банківській системі.	 Go/Dp ↓ (Система прискорюється)
Інфляційні очікування	Спроба захистити гроші через депозитні ставки від знецінення.	 Go/Dp ↓ (Система прискорюється)

Уряд як макроекономічний джокер: ЄКР

Єдиний казначейський
рахунок (ЄКР)

Податки
(Вилучення)

Податки миттєво вилучають гроші з комерційних банків, спричиняючи зменшення грошової бази і резервів.

Комерційна
банківська система

Фактор дестабілізації:

Залишки на ЄКР є нестабільними та постійно коливаються (на сотні мільйонів гривень щодня).

НБУ змушений постійно локалізувати ці податкові шоки, щоб не допустити різких стрибків відсоткових ставок на міжбанківському ринку.

Державні витрати
(Ін'єкція)

Виплата зарплат та розрахунки з підрядниками повертають гроші назад у банки, відновлюючи резерви.

Матриця монетизації бюджетного дефіциту

Сценарій 1: Підвищення податків

Механізм

Населення → Friction → Уряд

Вплив на Грошову базу

Незмінна.

Макроекономічний наслідок

Падіння мультиплікатора (особливо якщо уряд здійснює виплати готівкою).

Сценарій 2: Випуск ОВДП для ринку

Механізм

Комерційні банки → Випуск ОВДП → Уряд
Бізнес ← ОВДП ← Комерційні банки

Вплив на Грошову базу

Незмінна.

Макроекономічний наслідок

Відтік ліквідних резервів з банків. Зростає ризик кризи ліквідності та провокується зростання відсоткових ставок.

Сценарій 3: ОВДП для НБУ (Пряма емісія)

Механізм

НБУ ← ОВДП → Уряд
фіктивна фінансова піраміда

Вплив на Грошову базу

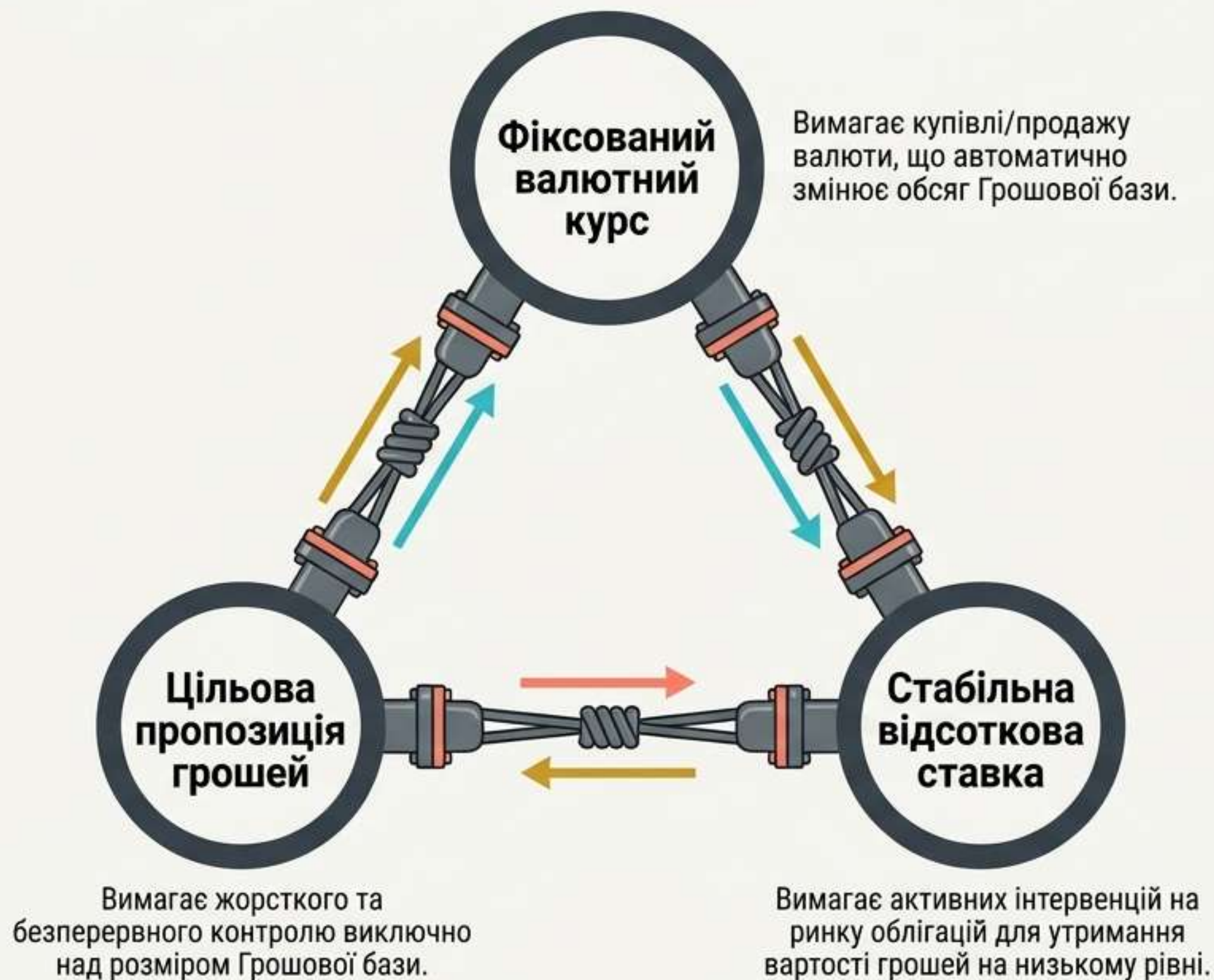
Стрімко ЗРОСТАЄ.

Макроекономічний наслідок

Миттєва втрата контролю над інфляцією та пропозицією грошей.

⚠️ Прямо заборонено ст. 54 Закону про НБУ.

Трилема Центрального Банку

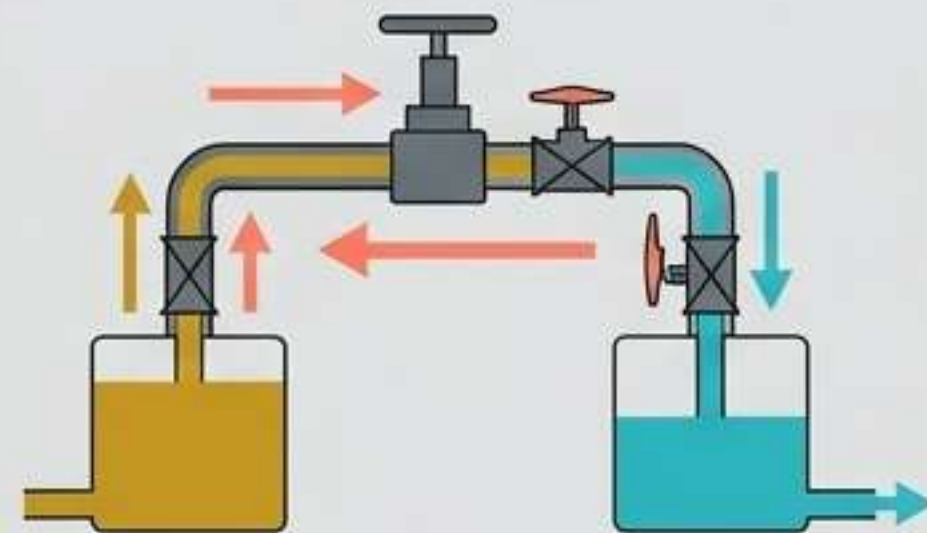

Конфлікт інтересів: Механізм Стерилізації

Усі три макроекономічні цілі одночасно недосяжні.

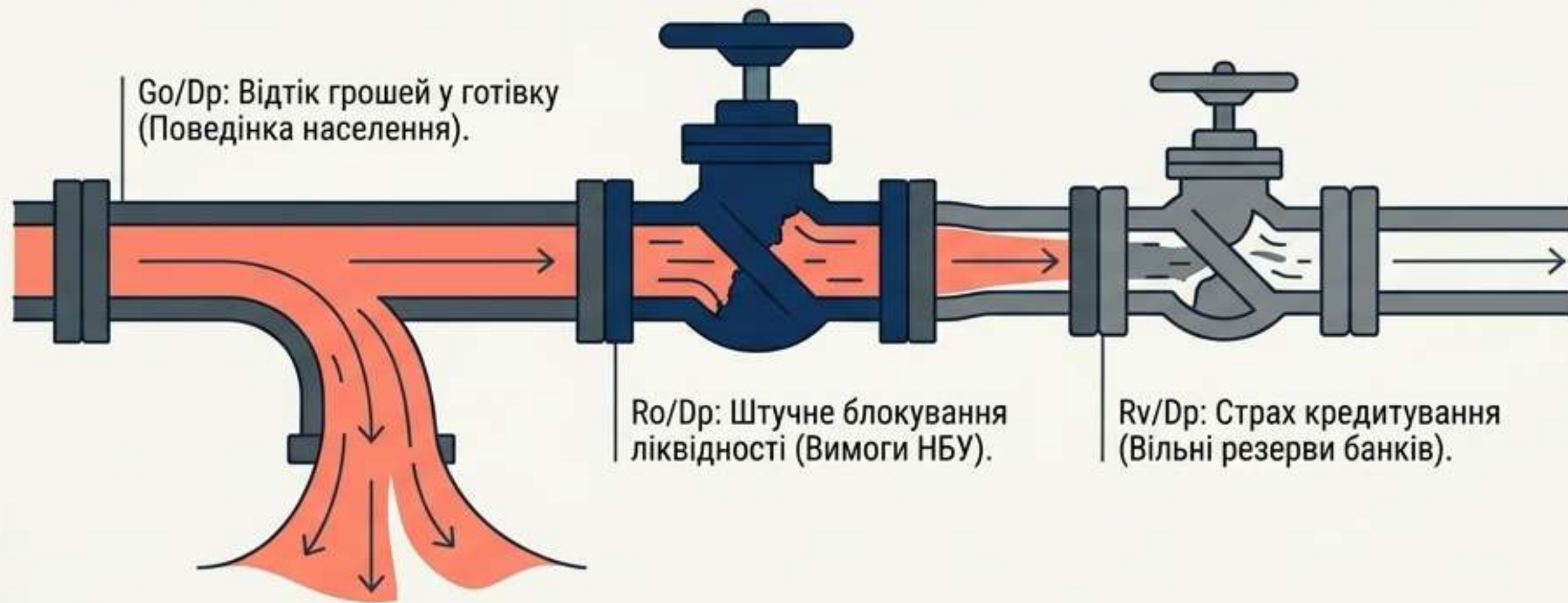
Якщо НБУ купує надлишок валюти (щоб втримати курс), база неминуче зростає.

Щоб зупинити інфляцію і втримати масу грошей на цільовому рівні, НБУ змушений "стерилізувати" ці кошти — агресивно продавати ОВДП або обрізати рефінансування, що завдає удару по ліквідності банків.

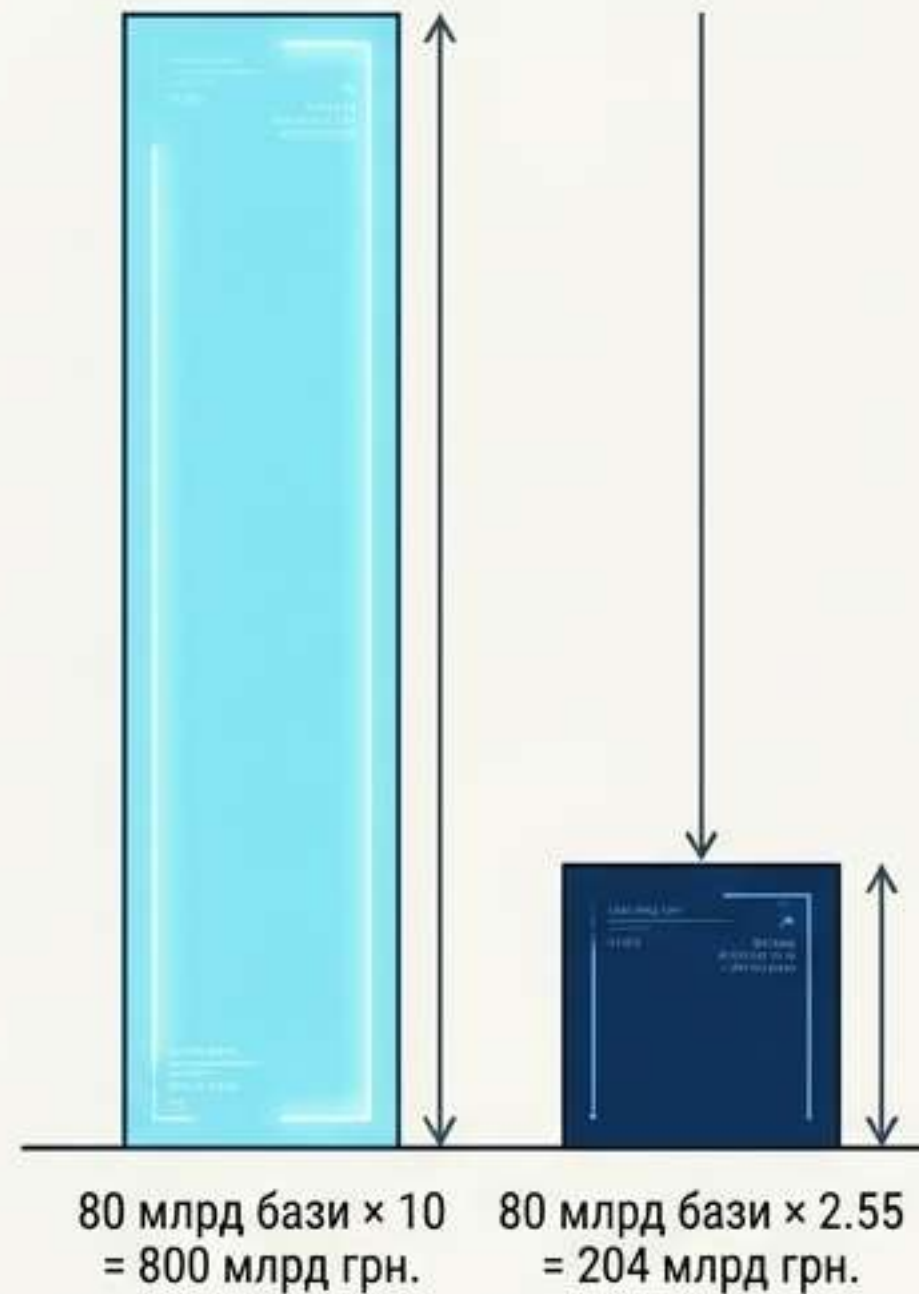
Зіткнення з реальністю: Повна формула пропозиції

$$m_n = \frac{(1 + \frac{G_o}{D_p})}{(R_o \frac{D_p}{D_p} + R_v \frac{R_v}{D_p} + G \frac{G_o}{D_p})}$$

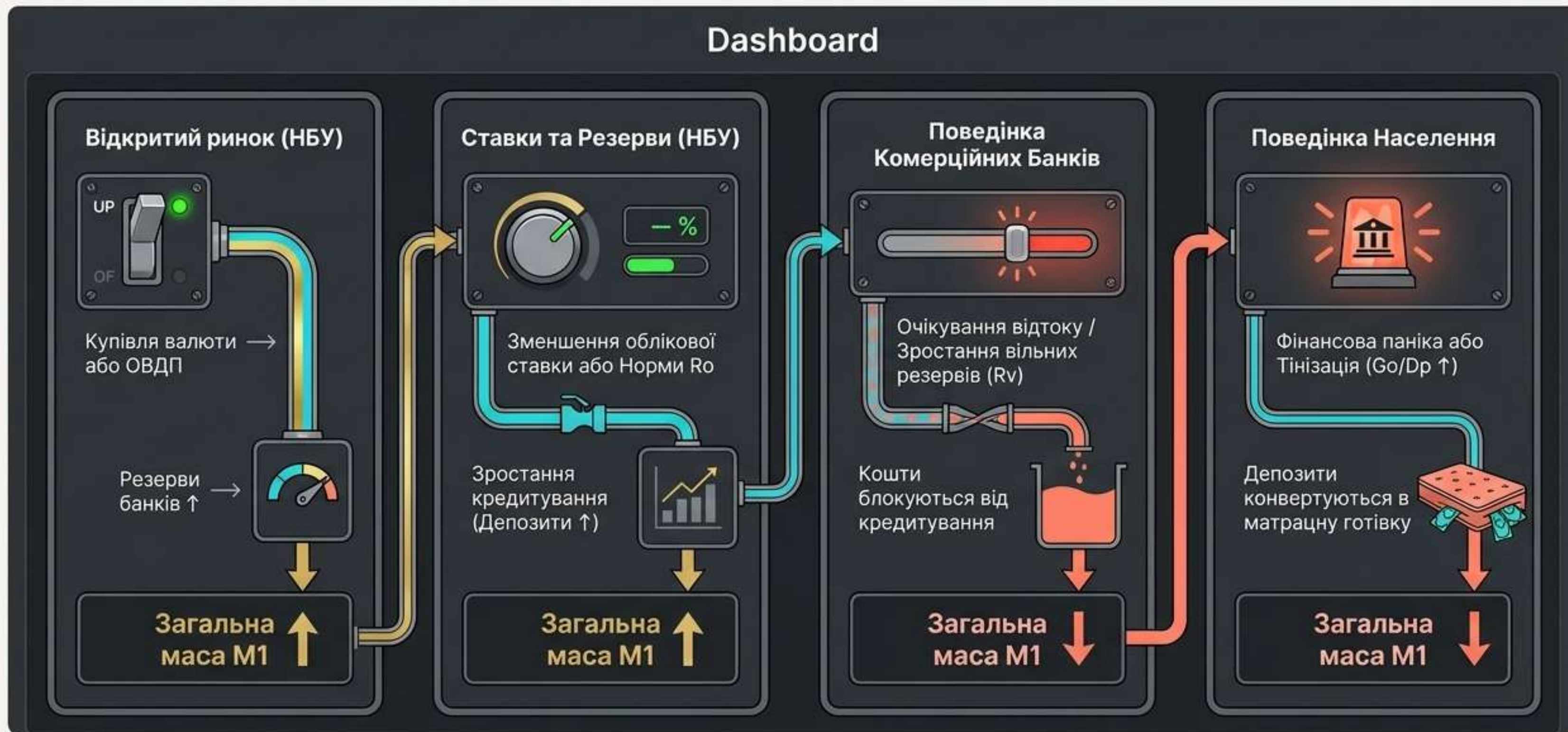
Ідеальний світ
($m = 1/n$)

Реальний світ
(m_n)

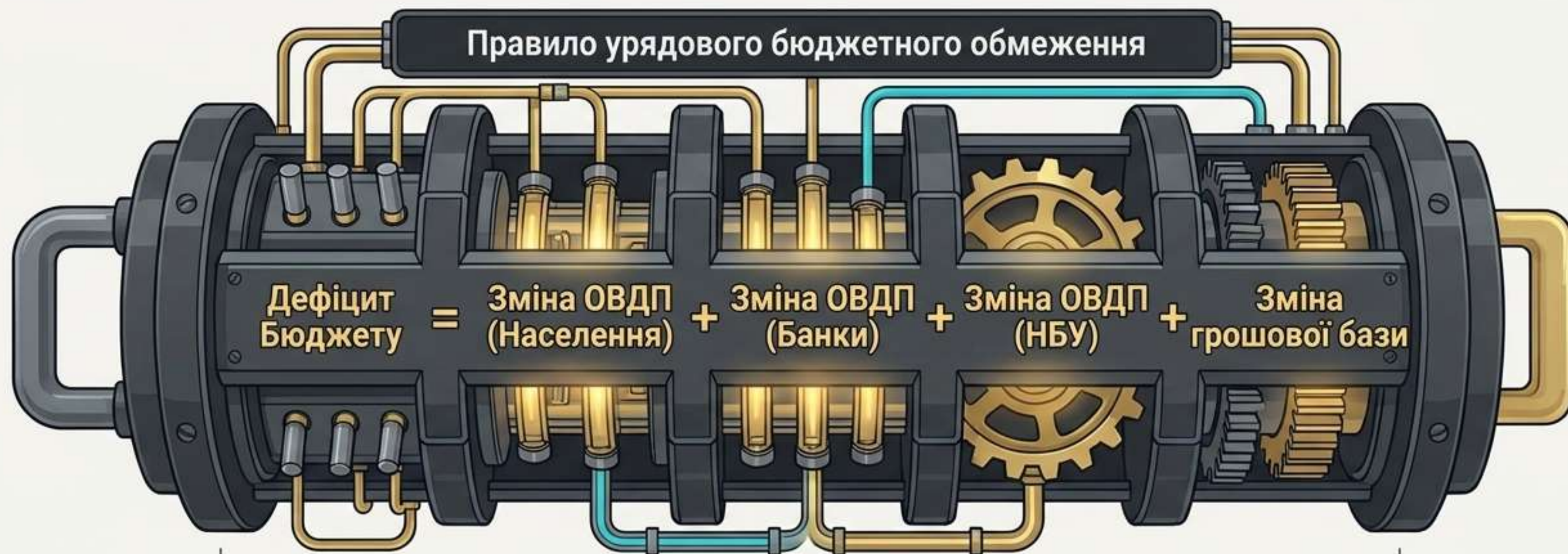

Висновки: Тертя в системі (відтік у готівку та накопичення вільних резервів) "з'їдають" майже 75% теоретичного потенціалу створення грошей.

Синтез: Головна панель управління системою

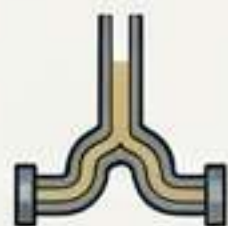

Фінальний інсайт: Бюджетне обмеження системи

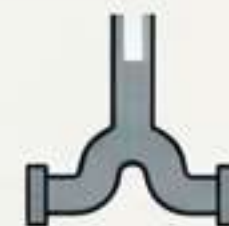
Спільна відповідальність

Пропозиція грошей не є автономною. Це результат фізичної співпраці та взаємообмежень між Урядом, НБУ, банками та суспільством.

Уникнення інфляції

Дефіцит бюджету може не викликати інфляції (зростання бази) ЛИШЕ в тому випадку, якщо уряд здатен профінансувати його реальними заощадженнями населення та банків.

Сполучені посудини

Монетарна та фіскальна політики — це не дві різні системи, а сполучені посудини одного нерозривного гідравлічного механізму.